

ЯВОР ГЪРДЕВ:

Спектаклите говорят помежду си

От деветте представления в официалната селекция на Авиньон, които гледах тази година, ми се струва, че акцентът беше в полското присъствие. Разбира се, това може да се дължи и на факта, че пропуснах спектаклите на Кастелучи, Лакаскад и Надж. И все пак Festen на Гжегож Яржина - театрален римейк на едноименния филм, и „Пречистени“ на Кшищов Варликовски по пиесата на Сара Кейн определено заслужават да бъдат отбелязани. Festen е впечатляващ с интензивната вътрешна наситеност и детайлна разработка на образите в една като цяло консервативна, но добре премерена театрална форма. С „Пречистени“ пък Варликовски показва неочаквано експресивна и открояващо се лична интерпретация на известната пиеса на Кейн. В територията на провокативната театралност тазгодишният коз на Авиньон беше испанският режисьор Родриго Гарсия с двата си антиглобалистски опуса „Май ме разбрахте погрешно“ и After sun - може би най-радикалното и оспорвано представление в официалната селекция, съпроводено с традиционните порции напускаща публика. На този спектакъл-хепънинг се случиха и други интересни неща - един обиден зритель слезе на сцената и започна да крещи истерично в лицето на протагониста. Радостно е, че в Авиньон се случват такива неща: политическата коректност още не е погребала докрай силните емоции. За щастие аудиторията там не е инертна и като че ли

Festen на режисьора Гжегож Яржина

обича такива тръпки. Подобна авторска провокация на Гарсия в Америка например би била невъзможна.

Любопитен беше и спектакълът La Rabbia на италианеца Пипо Делбоно - почит към Пазолини, чието творчество много му е повлияло. Обикновено Делбоно работи с душевноболни хора, преминали клинично лечение, през каквото е минал и самият той, но спектаклите му носят една особена лъчезарност. Опитът да се работи с такива хора някак леко и без задръжки преминава границите на театралността. La Rabbia, както и Varboni (друг спектакъл на Делбоно, който гледах в Триест) те обезоръжават - към тях не могат да бъдат предявявани претенции от структурен или от какъвто и да било друг характер.

„Слепите“ пък беше продукт на високата тех-

нология. Оказа се, че текстът на Метерлинк, интерпретиран в продължение на 45 минути от канадски екип, е видеозапис. Голяма част от публиката до края изобщо не разбра това. Толкова фина беше заблудата. Лицата на участниците се прожектират върху плоскости с точния релеф и очертания на действителните им лица. Прожекцията беше толкова перфектна, излъчването на лицата - толкова истинно, че, изплувайки от заобикалящото ги тъмно пространство, бяха съвсем правдоподобни. Статична, абсолютно минималистична акция, разчитаща докрай на текста.

Любопитна беше и акцията на един сенегалски екип - „Деца на нощта“. Състоя се в дълъг, боядисан в черно лабиринт, малки части от който публиката осветява с нарочно дадени й фенерчета. Интересна беше естетическа-

та игра с черния цвят на кожата на изпълнителите, които напълно потъваха в тъмната среда, появявайки се от време на време като призрци. Това не беше толкова представление, колкото преминаване през различни инсталации (гласови, видео, с участието на хора) с много силна социална насоченост, концентрирано около расовото аутсайдерство.

Като цяло може да се улови някаква наднационална театрална тенденция в този фестивал. Спектаклите разговарят помежду си и определено може да се каже, че има театър на днешния ден. Съществува движение, чиито вибрации е важно да се усещат, за да можеш да се включиш в общия процес.

В Авиньон сключих и договор за проекта „Марат/Сад“ по Петер Вайс, за който се готвя от известно време. С това си представление Trivium-iratus Art Group за първи път влиза в директно продуцентско сътрудничество с ТЕОРЕМ за европейска копродукция с участие на четири държави. Надявам се опитът ни върху тази вече класическа пиеса на европейската модерност, която има и своите големи интерпретации от Питър Брук (две представления в Англия и Франция и филм) и Конрад Швинарски (в Германия), да ни отведе в интересна територия. Да имаш берлинска премиера в „Хебел театър“ с текст по Петер Вайс, направен от български екип, вече само по себе си е доста голяма провокация. С удоволствие предвкусвам неизбежната полемика. □